

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๗๕/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๔/๒๕๖๘

วันที่ ๑๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง

นางภัทรสุรางค์ เกลิมนนท์

ผู้ร้อง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑
เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒
สมาชิกวุฒิสภา ๑๓๘ คน ที่ ๓
พรรคภูมิใจไทย ที่ ๔
กรรมการบริหารพรรคภูมิใจไทย ที่ ๕
นายเนวิน ชิดชอบ ที่ ๖
นายไชยชนก ชิดชอบ ที่ ๗
นายอนุทิน ชาญวีรกูล ที่ ๘
นายภราดร ปริศนานันทกุล ที่ ๙
นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ ที่ ๑๐
นายธนายศ ทิมสุวรรณ ที่ ๑๑
นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล ที่ ๑๒
นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์ ที่ ๑๓
นางสาวบุญยธิดา สมชัย ที่ ๑๔
นายวรศิษฐ์ เลียงประสิทธิ์ ที่ ๑๕
นางสุขสมรวย วันทนีกุล ที่ ๑๖

ผู้ถูกร้อง

- ๒ -

เรื่อง นางภัทรสุภางค์ เฉลิมนนท์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นางภัทรสุภางค์ เฉลิมนนท์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพอันเกิดจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๑) มิได้ควบคุมดูแลการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานประกอบการสมัครและข้อความแนะนำตัวให้ชัดเจน ไม่มีวิธีป้องกันเพื่อมิให้ผู้สมัครกระทำการอันไม่สุจริต ละเลยไม่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร ทำให้เกิดการสมัครผิดกลุ่มอาชีพ ส่งผลให้สัดส่วนของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละสาขาอาชีพไม่ตรงตามความเป็นจริง เปิดช่องให้มีการระดมผู้สมัครจำนวนมาก เป็นผู้ลงคะแนนโดยไม่เลือกตนเอง เป็นไปตามแผนครอบงำกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยมิชอบของพรรคภูมิใจไทย (ผู้ถูกร้องที่ ๔) กรรมการบริหารพรรคภูมิใจไทย (ผู้ถูกร้องที่ ๕) นายเนวิน ชิดชอบ (ผู้ถูกร้องที่ ๖) นายไชยชนก ชิดชอบ (ผู้ถูกร้องที่ ๗) นายอนุทิน ชาญวีรกูล (ผู้ถูกร้องที่ ๘) นายภราดร ปริศนานันทกุล (ผู้ถูกร้องที่ ๙) นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ (ผู้ถูกร้องที่ ๑๐) นายธนายศ ทิมสุวรรณ (ผู้ถูกร้องที่ ๑๑) นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล (ผู้ถูกร้องที่ ๑๒) นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๑๓) นางสาวบุญยธิดา สมชัย (ผู้ถูกร้องที่ ๑๔) นายวรศิษฏ์ เสียงประสิทธิ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๑๕) และนางสุขสมรวย วันทนิยกุล (ผู้ถูกร้องที่ ๑๖) ที่ร่วมกันระดมผู้สมัครและให้ค่าตอบแทนผู้ลงคะแนน มีการจัดทำโปยฮั่วที่เป็นเลขชุดเอาไว้อัดวางหน้า รวมถึงพัฒนาระบบปฏิบัติการในรูปแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนแผนดังกล่าว ในวันเลือกสมาชิกวุฒิสภา มีการนำโปยที่บันทึกไว้ในสมุด ส.ว. ๓ เข้าไปในสถานที่เลือก ทำให้บัตรลงคะแนนจำนวนมากเรียงหมายเลขซ้ำกัน เมื่อประกาศผลการเลือกปรากฏว่าหมายเลขผู้ได้รับการเลือกตั้งตรงกับหมายเลขในโปยที่มีผู้ทำตกไว้ โดยเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) มิได้สั่งให้ดำเนินการใด ๆ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบข้อมูลและได้รับหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแต่ไม่ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่ โดยประกาศรับรองผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ส่งผลให้สมาชิกวุฒิสภา ๑๓๘ คน (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เปิดโอกาสให้มีการสมคบกัน

วางแผนโดยคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ เปิดโอกาสให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่ฝึกฝนหรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมือง ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๒๒๔

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้ผู้ร้องทราบ ว่า เรื่องร้องเรียน อยู่ระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง เมื่อได้รับข้อเท็จจริงครบถ้วนแล้วจะนำมาประกอบการพิจารณาต่อไป แต่เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ คำร้องทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำที่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๒๒๔ ส่งผลให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๒. มีคำสั่งเพิกถอนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ และให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดการเลือก สมาชิกวุฒิสภาที่สุจริตและเที่ยงธรรมขึ้นใหม่

๓. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ หยุดปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการให้ความเห็นในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๑๗ นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง

๔. มีคำสั่งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๔ ที่ถูกกล่าวหาตามสำนวน การสอบสวนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้มีส่วนร่วมในการกระทำผิด หยุดปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ รับคำร้อง

๕. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ สั่งยกเลิกการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ และให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ทั้งประเทศ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

- ๔ -

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมิใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ละเลยต่อหน้าที่ ปลอบให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๑๖ ร่วมกันกระทำการครอบงำกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ส่งผลให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๒๒๔ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้อง

ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม หากผู้ร้องเห็นว่าข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิทางศาลอื่นได้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕ วรรคสาม

ส่วนกรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนการเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วตามมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือก แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้อง และให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

- ๖ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

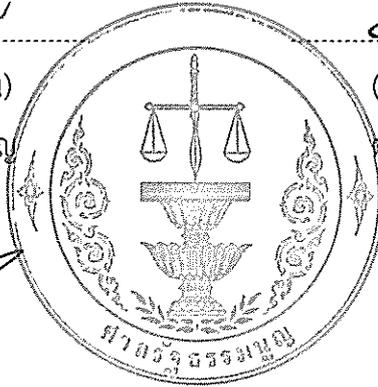
(คำสั่งที่ ๗๕/๒๕๖๘)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุทธิ์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ